

Előfizetési árak:
 egész évre 4 ft., felévre 2 ft.,
 negyedévre 1 ft.
Egyes szám ára 8 kr.
 Hirdetések máraakelt árak szerint.
 A lap megjelenik minden csütörtökön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKO VICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 Hová a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adódnak.

Kiadóhivatal: Arpád-ut 20.
 Hová a lap anyagi részét illető közle-
 menyek és előfizetési penzek küldendők
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Iskolaépítés. Arpád-ut kövezés.

Ujpest, augusztus 16.

A kánikulai hőségben az emberek egy részének az esze vagy megáll — vagy megbokrosodik.

A megbokrosodott ész keveset beszél, de nagyokat mond, a megállt ész bármennyit beszél is, semmit se mond.

A sokat beszélők és semmit mondók közé tartoznak Ujpesten azok, a kik a kánikulai hőségben az iskolák építéséről beszélnek s azt állítják, hogy a község jegyzője akadályozza az iskolák építését, s „lelki gyönyörűséget talál abban, hogy meghusít minden lépést ezen a téren, a mi csak egy gondolatnyival is előbbre vinné az építkezés ügyét“ s ez állításnak kapcsán azzal vádolják, hogy az iskolák építését csak azért akadályozza, csak azért hiúsítja meg, mert még nincsenek eladva azoknak a házaik, telkeik, „akkikkel ő oly szoros fegyverbarátságban áll“ s a kikért „szintén kell tenni valamit, hogy majd számítani lehessen rájuk máskor!“

Hogy ennek a sok szalmának nincsen magja, azt rögtön észre veheti mindenki, mihelyt az ok és az okozat közötti összefüggéssel s a logikai következetességgel is törődik egy kissé.

Ha a község jegyzője azokért akarna tenni valamit, a kik vele állítólag fegyverbarátságban élnek, s ha ezeknek a fegyverbarátoknak volnának eladó telkeik és házaik: akkor a község jegyzője nemcsak hogy nem akadályozná az iskolák építését, nemcsak hogy nem hiúsítana meg egyetlen lépést se, hanem ellenkezőleg, siettetné az iskolák építését, hogy fegyvertársai házaikat, telkeiket mielőbb értékesíthessék.

Ha tehát igaz volna az állítás, nem lehet igaz a vád, s ha igaz volna a vád, nem lehet igaz az állítás.

Igaz a dologban az, hogy az előjáróság nem szolgáltatja ki a község érdekelt azoknak a ház- és telektulajdonosoknak, a kik, a közoktatási kormány presszióját felhasználva, iskola célokra alkalmas telkeikért óriási összegeket szerettek volna kapni, de nem szolgáltatja ki a község érdekét a közoktatási kormánynak sem, amelynek híres építői, rosszul és nagyon drágán építenek. Igaz továbbá az, hogy a község jegyzője e kérdésben a szabályrendeletek által előírt formalitásokat megtartotta s azért, hogy közigazgatási eljárásunk oly nehézkes, ő legkevésbé okozható, mert a gőz és villám korszakában is ólomlábakon járó közigazgatási törvényt nem ő csinálta. Végre pedig igaz az, hogy az előjáróság, illetőleg a képviselőtestület meghozta a közoktatási kormány által kívánt határozatokat, kész az iskolák számára a telkeket ingyért adni, kész az iskolákat felépíteni,

a terveket s a költségvetéseket fel is terjesztette. Hogy ezeket a közoktatási miniszterium, a kereskedelmi miniszteriumtól, a hová felülvizsgálat céljából küldettek át, nem sűrgeti ki, hanem hónapokig ott heverteti: azért Ujpest község jegyzője tényleg nem okolható, s a ki mégis okolja, annak a kánikulai hőség árthatott meg.

A nagyokat mondók közé tartoznak Ujpesten azok, a kik a kánikulai hőségben az Arpád-ut kövezéséről tartanak malter-kanállal a kezükben értekezéseket s mindenekelőtt a kövezés lassúságáért, az anyagok pedans szortirozásáért piszkálják az előjáróságot s azon feltételezést teszik, hogy a kövek rosszak a bánya-kavics nem 15, hanem csak 4 cmter, a zuzott kavics elterítve csak 8—10 méter, holott 20 méternek kellene lennie, ezáltal a földmunka kevesebb, a vállalkozó haszna nagyobb s a község kára tetemes, mert a megtakarítás az adófizető polgárok bőrére megy s a százezrekbe kerülő rossz utnak jókarban való tartásáról majd a községnek kell gondoskodni.

Hogy ezeknek a nagy mondásoknak nincsen velejük, arról mindenki meggyőződhetik, aki szakértelemmel bír s ha laikus, szakértő emberekkel felvilágosíttatja magát.

A kövezés lassúságának nem az előjáróság s nem a község mérnöke az oka, hanem a villamosvasut társulatok, a melyek közül a B. K. V. T. nyolcz álló hétig minden sűrgetések dacára a fülét se mozgatta és sineinek felbontásához csak akkor fogott hozzá, amidő az előjáróság kijelentette, hogy az előjáróság fogja a társulat költségére a sineket áthelyezni; a B. U. R. vasut f. hó 10-én pedig egyenesen megtagadta a sinek áthelyezését mindaddig, — amíg erre a kereskedelmi minisztertől az engedélyt meg nem kapja. Ezt az engedélyt persze a B. U. R. vasutnak esze ágában sem volt a felszólítástól a mai napig letolyt tizenkét hét alatt a keresk. minisztertől kérni.

Mindezek dacára eddig a kikövezendő uttest 1000 folyó méter hoszban már fel van bontva, s a kavics meg van rostálva.

Az anyagok pedans szortirozása, — jobban mondva az alapos rostálás, nem a vállalkozó, hanem a község érdekében történik. A vállalkozó szívesen folytatná az egyszeri, felületes rostálást úgy, amint megkezdte, de az előjáróság, a község mérnöke rákényszerítette őt a pedans rostálásra, amire kötelezve van, mert az ut érdekében csak tiszta anyagot vesz át s mert a kavicsot köbméterenként 4 ft 35 krral, a természetes követ pedig köbméterenként 3 ft 35 krral adja el a vállalkozónak, ami

csak a községnek s az adózó polgároknak szolgál javára.

A kövek rosszaságát illetőleg megengedjük, hogy mint minden vállalkozó, úgy az Arpád-ut kövezési vállalkozója is, a jó kövek közt rossz követ is szállít Ujpestre, de a köanyagból csak a szerződés szerinti kövek vétetnek át, s a többi, ami a szerződésnek meg nem felel, mint selejtes kidobatik, át nem vétetik s a vállalkozó által arról a helyről, ahol mint kiselejtett, összehalmoztatott, el sem távolítható.

Hogy a bányakavics a szerződéstől eltérőleg nem 15, hanem csak 4 cmter vastagságban történik, az tény, de az eltérés a belügyminiszternek folyó évi 51106. IV. számú rendelete alapján történt, miután a község előjárósága, a község temetőjében egyrészt kitűnő bányakavicsot talált, másrészt pedig a felbontott uttestből annyi alapkövet és kavicsot nyert, hogy új anyagot nem kell vennie, ami szintén lényeges megtakarítás s az adózó polgárok terheit kisebbiti.

A kavicsréteg elterítése különben szoroson a szerződés szerint eszközöltetik, minthogy általában, a kánikula szakemberei sziveskedjenek csak a szerződésben kikötött munkák ellenőrzését azokra bizni, akik a szerződést úgy megcsinálták, hogy maga a kereskedelmi miniszterium is kijelentette, miszerint a szerződés előtt kalapot kell emelni. A nagyközönség felvilágosítására azonban kijelentjük, hogy a kavics elterítés, amint azt a szerződés előírja, 15 cmter s így a földmunka sem lehet kevesebb.

A földmunkát illetőleg, 20 méteren-kint keresztiszelvények vétetnek fel egy a munka megkezdése előtt, valamint a tükör kiásása után s a kettő közötti differenzia adja meg a földmunka mennyiségét s ez, valamint a keresztiszelvények kottái, illetőleg a magasabb pontok méretei a naplóba vezetnek be, amely napló közokirat erejével bír. A kiásott rengeteg földből már eddig is betöltettek a Diófa-, Tó- és Mária-utca rengeteg gödrei s ki fognak töltetni mindazon pocsolyafészkek, amelyek a B. U. R. vasut mentén levő utcákban évek óta rontották a levegőt.

A világgá röpitett kifogások következtetése is teljesen helytelenek, mert, az elterített anyag nem felület szerint hanem köbméterszámra fizettetik, s minden anyag előzetesen felmértetik s az építési naplóba vezettedik s így egyáltalában nem történhet olyan dolog, ami a vállalkozó előnyére s a község hátrányára válnék. Kezeskedik erről az államépítészeti hivatal ellenőrzése és a község mérnöke, aki reggeltől-estig az uttesten gyakorolja az ellenőrzést s ha valaki mindezek dacára, mégis kifogá-

okkai áll elő, annak csakis a kánikulai hőség árthatott meg.

A község előljárósága, a község mérnöke, a járás főszolgabírája, a megye alispánja, minden állítás és vádtól megkövetelhet még a kánikulában is legalább annyit, hogy annak alapját kellő tájékozottság és tudás képezze. * *

H I R E K.

— **Mérnökválasztás Rákospalotán.** Rákospalota községe Ujpest mernöket *Hoffer Miksát* választotta meg községi mérnökül, a ki kiváltképen az építkezési engedélyket fogja kiszolgáltatni s az ünnepnapokat fogja a szomszédközségben tölteni.

— **Életveszélyes építkezés** czimmal lap-társunk az *Ujpesti Hírlap*-e az előljáróság, az építési bizottság és a községi mérnök figyelmét felhívta azon veszedelmes és szabálytalan építkezésre, a melyet a József- és Diófa-utczák sarkán épülő Antal-féle bérháznál észlelt. Lap-társunk megnyugtatóra kijelentjük, hogy figyelmeztetésével elkészt, mert előljáróságunk, az ellenőrzést egy pillanatra sem tévesztette szem elől s az óvintézkedéseket megtette, az építkezést, miután az illetőnek építkezési engedélye sem volt, rendőrileg betiltatta, mielőtt még a figyelmeztető sorok napvilágot láttak volna.

— **A piac kérdése.** Vannak *rettenetes fellebbező társaink*, a kik egyrészt azért dühösek, hogy az új község háza az Istvántéren épül, másrészt pedig azért, hogy a piacot még most sem tették át mindenestől a Szénaterre. Ezek a jó urak rendszeren a sajtó útján sürgetik kívánságaik teljesítését, s indokolásképen azzal állanak elő, hogy az Istvántéren a drága helypénzzel megnyuzott elárúsítók össze vannak zsufolva, hogy áruikhoz a község alig fér, hogy a piaci biztos és az esküdtek vidéki rokoniainak jelölik ki a kényelmes és könnyen hozzáférhető helyeket, hogy az előljáróság a piac rendezésével egyáltalában nem törődik. A piac rendezése — mihelyt az új község háza felépül — meglesz, de az Istvántéri piac összezúfolásáról mindaddig, a míg ott 150—200 kocsi számára is marad üres hely, beszélni nem lehet; a piaci biztos és az esküdtek ellen emelt vádat pedig határozottan visszautasítjuk, mert egyiknek sincs olyan vidéki rokona, a ki piacunkat látogatná s ha volna is, protekciót egyik se élvezhetne, mert piacunk minden pontja könnyen hozzáférhető, s mert esküdtjeink még a saját javukra sem aknázzák ki hivatalos állásukat, nehogy másnak a hasznára kiaknáznák.

— **Folyókák építése.** Az állami közümentési folyókák kikövezését a m. kir. állam-építészeti hivatal maga óhajtáná, persze Ujpest község költségére végezni s erre felhatalmazást is kért a keresk. minisztertől. Ujpest község előljárósága azonban a folyókák kikövezését már megkezdette és így — az állam-építészeti hivatal elkészt az engedélykéréssel.

— **Szemétszállítás.** A szemétszállító kocsi ellen sok a panasz. Vannak utcák, amelyekbe alig tekint be 14 nap alatt egyszer s akkor is olyan időben esenget, amidőn vagy a templomban vagy a piacon időznek, vagy alusznak vagy sétálnak az emberek. A szemét tehát nagyon összegyűlik egyes helyeken. A szemét kihordásnak az idejét meg kellene szabni, mert azt már csakugyan nem lehet senkitől kívánni, hogy egész napokon át lesse a szemétkihordót hiába. Egyebiránt felhívjuk az előljáróság figyelmét a *«Kopsotör»* vállalatra, amely szabadalmazott puttonyokban gyűjti össze és szállítja ki a szeméteket, s amely éppen most próbálja ki a székesfővárosban a Lánchid-utczában a puttonyszállítást. Ezzel talán sikeresebben lehetne megoldani a szemétkihordás kérdését, mint a renki által nem ellenőrzött kocsisokkal.

Intó jel! A m. kir. államvasutak igazgatósága a következő sorok közlésére kérte fel lapunk szerkesztőségét: A magy. kir. államvasutak vonalain rendszeresített pénztárkezelő állásokra régebbi folyamódások folytán a már előjegyzett, vizsgázottjelöltek száma oly nagy, hogy ezen állásokaránylag csekély számánál fogva a beállható szükséglet évekre fedezve van.

Minthogy pedig ennek daczára, úgy a nagyméltóságú kereskedelmiügyi m. kir. miniszterhez, mint az állami vasutak igazgatóságához folyamódások folyton nagy számmal érkeznek, a kereskedelmiügyi m. kir. miniszter elrendelte, hogy mindaddig, míg a már előjegyzésben levő jelöltek elhelyezést nem nyernek, a kezelő állásokra való további kikepzés beszüntetessék s a beérkező folyamódványok minden érdemleges tárgyalás nélkül a folyamódóknak egyszerűen visszaadassanak; ha pedig a már előjegyzett jelöltek elhelyezve lesznek, a további üresedések nyilvános pályázat útján töltsenek be. Ily körülmények közt bizonyára az illetők saját érdekeiben is áll, hogy az előre látható czéltalan kérvényezés kötségétől és fáradságától magukat megkíméljék. *Az igazgatóság.*

A hivatalnoki pályára készülő néket figyelmeztetjük, hogy a *«szükséglet»* nemcsak a vasutnál, hanem más téren is fedezve van és hogy a háztartásban több hasznot tehetnek, mint havi 20 forintos állásokban, nem is számítva a női egyeniségnek elvesztését, amely legfőbb kincsük, s a melyet a hivatalnoki pálya a nők legnagyobb részénél elpusztít. Ne tóduljanak tehát a nők a hivatalnoki pályára, hiszen a férfiak sem bírnak egymástól kenyeret keresni.

— **Csatornázandó utcák.** A Kossuth-, Dobó-, Virág-, (Főutól-Árpád-utig) Erzsébet-, (Tó-utczától Árpád-utig) Gyár-, (Viola-utczától az Egyedi csatornáig) Arany-, Rákóczy-, Vörösmarthy-, Szep-utczák, s a Boesky-utca egy szakaszának a csatornatervezete a községi mérnöki hivatalban már folyamatban van s a pályázat rövid idő múlva közhírré fog tétetni.

— **Negyven forint jutalom.** A belügyminiszter egy rendeletet bocsátott ki, melynek tárgyát az erkölcs-vásárból elősködő lélekkufarok bűnös üzemeinek meggátlása képezi. E rendeletben a belügyminiszter újat kívánja állani a kivándorlásnak azzal, hogy mindazokat, kik egy kivándorolni akarót visszatartanak, vagy a rendőrhatalóság figyelmét felhívják reá, negyven forint jutalomban részesít. Ez a rendelet világos czéllal van a lélekkufarok ellen, akik erkölcs-vásárt üznek kifele magyarországi leányokkal, s miután ilyen üzletemberek Ujpesten is léteznek, felhívjuk e rendeletre mindazok figyelmét, akik becsületesen gondolkoznak s ha a jutalomra igényt nem tartanak, gyarapítsák ez uton is a szegények, vagy a népkönyha pénztárát.

— **Szikvizgyártó korcsmárosok.** Az újpesti szikvizgyárosok azzal a kérelemmel fordultak a járás főszolgabírájához, mint elsőfokú közegészségügyi hatósághoz, hogy a rákospalotai szikvizgyárosok gyártmányát Ujpest község területéről tiltsa ki, miután élvezhetlen s artalmas kulfizből készítik szikvizüket. Ez alkalomból jó volna azon újpesti korcsmárosokat is megrendszabályozni, akik — nem tudjuk engedelmével vagy anélkül — szikvizet gyártanak s önkésztette szodafröccsel haldogítják az anélkül is gyöngybe hulló embereket.

— **Rendetlen postakézbesítés.** Ujpesti posta- és távirahivatalának főnökét figyelmeztetjük, hogy némely levelhordói meg az *ajánlott* leveleket is szabályellenesen kézbesítik s daczára annak, hogy a cím világosan ki van írva az ajánlott levelen, azt más, idegen czimnek kézbesítik s a postakönyvet más, — idegen czimrel iratják alá. Miután abból úgy a postára, mint a felekre nézve csak keletlenlenségek származhatnak: kötelességünknek tartjuk e szabályellenességet és rendtelenséget nyilvánosan megtróni.

— **Jóváhagyott építkezés.** A budapesti közúti vasutásaság, a Baross-utczában, az ugynevezett Fáscho-Mags-fele telken egy 80 lakásból álló épület emel, alkalmazottjai számára. Az építés oly feltétellel hagyatott jóvá, hogy a nyitandó utca nivója a község mérnöke által állapotandó meg. A társulat a Rákóczy-utca csatornáját a saját költségén hosszabbítja meg.

— **Egy veszedelmes árok.** A Nyár-utca és Temető-utca sarkán van egy más fel méter mély és 10—15 méter hosszú árok, amely telve van bűdös vízzel, szeméttel és döglött csirkékkel s így nem csak az egészségre, hanem a gyalogjárókra is veszedelmes, mert közvetlenül a gyalogut mellett vonul el. Amidőn erre az árokra előljáróságunk figyelmét

felhívjuk reméljük, hogy rövid idő alatt annál is inkább be fogja temettetni, mert a Temető-utcai csatornát is eliszopolja.

— **Névváltoztatás.** Cserni Károly újpesti illetőségű, újpesti lakos vezetéknevének *«Beniczky»*-re változtatását a belügyminiszter megengedte.

— **Német színésziskola Rákospalotán.** Seeburg Matild, allitóltag a meiningeni udvari színház volt tagja, német színházi iskolát nyitott Rákospalotán s növendékeivel most a rákospalotai parkvendéglőben, minden ünnep és vasárnapon belépti-díj mellett német előadásokat tart. Miután német színész iskola nyitására értesülésünk szerint engedélye Seeburg Matildnak *nincsen*, a német nyelvű előadást a rendőrségnek rögtön be kellett volna tiltania.

— **A kereskedelmi miniszter és a kiskereskedők.** A budapesti kiskereskedők egyesülete kérvényt nyújtott be a kereskedelmi miniszterhez, a melyben a magyarországi kiskereskedők helyzetét ismertette és több reform elhelyezését sürgette. *Hegedüs Sándor* kereskedelmi miniszter a napokban küldötte meg a kérvényre a választ, a mely szerint a kormány a kiskereskedők érdekeit sértő *italmérési és hitelügyet* a közel jövőben törvényesen fogja rendezni. A kiskereskedőknek a teljes vasárnapi munkaszünet és az üzleti záró óra szabályozás iránti óhajukat is orvosolni fogja a miniszter, a mennyiben e reformok ép most tanulmánytárgyat képezik a kereskedelmi miniszteriumban. A kiskereskedők egyesületének tagjai e napokban gyűlést tartottak, az elnök felolvasta a miniszter leiratát, a mit a tagok örvendetesen vettek tudomásul és elhatározták, hogy *Hegedüs Sándor* és *Lukács László* minisztereknek küldött-ségileg fogják hálajukat leróni. A küldöttség vezetésére *Wolfner Tivadar orsz. képviselőt* fogják felkérni. A miniszter leiratát kinyomatják és a kereskedelmi egyesületeknek ismertetésül megküldi.

S P O R T.

A löversenyeket látogató t. község ama része, mely okvetlen kimegy akár szép akár rossz idő van: a Lovaregylet főpenztársága által tisztelettel felkeretik — saját kényelme érdekében — mert künn a versenyterén nagy a tolongás a penztároknál (pedig 18—20 penztár van), hogy belépti jegyeit delelőt benn a városban, a programokon megjelölt *dohánytöszdékben előre megváltani* sziveskedjék. Másrésztől felkeretik a közönség, hogy belépti jegyét az öllönyön kívül *láthatólag kitiűzni* sziveskedjék, s így az ellenőrség részéről felszólításokat mellőzhesse.

Az első nyári löverseny nap jól sikerült és nagy közönség jelenlétében folyt le: leszámítva az első futamot, amely valcover volt, nagy mezőnyök és izgató finishek jellemeztek a többi versenyszámokat. A versenyek legkiemelkedőbb pontja az *igazgatósági díj* volt, amelynek 8000 korona és egy ezüst vazából álló tiszteletdíjért 11 teliver pályázott közülük *Aruló*, a tavalyi Derby-győztes, amelynek azonban 65¹/₂ kiloyi nagy súlya és a neki meg nem felelő távolság miatt nem volt a versenybe beleszólása. *Lastro* a *Przeducit* handicap idei győztese, szinten helyezetlenül futott, hosszú leven neki az 1400 m. távolság; *Szuszély* az *Ildró* díj nyertőjétől már jobb futást vártunk volna, mert neki papiron is nagy esélye volt a díjra, *Bussert* a tavalyi Kárpátdíj nyertese, amely meg is nyerte könnyen a versenyt; a második helyre *Leader* került, mely a könyvfogadóknál favarit lett. *Bussert* oly jó formát mutatott, hogy az idén sok örömet szerezhet meg gazdájának.

Érdekes lefolyású verseny volt a VIII. futam a *Welter* handicap, olyan finisht már rég láttunk mint ott, minden pillanatban más-más ló látszott nyertesnek s a cél előtt 100 méterrel még nem lehetett a nyertőt megjelölni. Vegül is a hátulról előretörő *Teerie* lett a győztes, amelyen *Hyams* remek lovaglást produkált.

A Szent István díj e hó 20-án kerül elődöntésre: nagy mezőnyt nem várunk a start-hoz, mert *Zászlós*-nak oly kimagasló esélyei vannak, hogy a többi lovak tulajdonosai, nem akarván azokat czéltalan küzdelemnek kiténni, valószínűleg nem indítják lovaikat

Zászlósról azonban az utóbbi napokban nem a legjobb hírek keringtek s így, ha ennek némi alapja van is, már ez győzelmi esélyeit nagyban befolyásolja. A meglepetés lovainak mi Jablanicát és Nickert tartjuk. Ismételjük azonban, hogy amennyiben az idén a classicus versenyekben rendezés a favoritok győztek, a valószínűség a mellett szól, hogy most is így lesz és Zászlós lesz az idei Szent István díj nyertese.

* * *
Az „Ujpesti kerékpáros egyesület“ évi rendezés közgyűlését ma (augusztus 17.) tartja meg saját helyiségeiben, melyre a tagokat ez uton is figyelmezteti az elnökség.

* * *
Az „Ujpesti kerékpáros egyesület“ kirándulásainak programját Voditska Jenő kapitány a következőképp állította össze: augusztus 20. a gyermekbarát-egyesület mulatságára a népszigetre; augusztus 27. Csepel 14 kilométer; szeptember 3. Vác 26 kilométer; szeptember 8. Úróm 8 kilométer; szeptember 10. Mogyoród 12 kilométer; szeptember 17. B. Megyeri csárda 7 kilométer; szeptember 24. Solymár 11 kilométer.

IRODALOM.

Az idei holt saison elég élénk úgy, hogy alig-alig jut majd sor a fünnel czápákra, mely állatok rendes n igen ártatlan hírlapi kacskák. Nálunk most zajlott le a legszebb ünnep. — a Petőfi-ünnep, Belgrádban a statariális törvényeség végi szomorú feladatát, Montenegroban Daniló trónörökös esküszik örök hűséget egy convertita német hercegnőnek, Franciaországban még mindig a Dreyfus-ügy kísért, Északamerika dobzódik a dícsőségben; Spanyolország ezért természetesen búsul; San-Domingóban a néger köztársaságban megölték a köztársasági elnököt. — Micsoda sensatiók! Mégis csak legjobb ezekről a sűrű lombu lugas mélyében egy kényelmes hársfapadon végigheverve olvasni — pl. a »Képes Családi Lapok« hasábjain. — Azért ajánljuk e lapot, mert a »Képes Családi Lapok« a legszebb, a legolcsóbb és mindig aktuális szépirodalmi hetilap. Előfizetési ára negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatványszámot ingyen küld a »Képes Családi Lapok« kiadóhivatala (Budapesti, VI., Szondy-utca 11.)

CSARNOK.

Egy kalandor története.

I.

Az 1872-dik év ápril havának egy kellemes délutánján egy ifjú nő, egy kozák és egy szerzetes ültek egy óriás szikla lábánál, a milyen Irghis sivatagon igen sok van.

A nő nem volt szabályosan szépnek mondható, hanem vonásainak szelid kifejezésében leírhatatlan kedvessegek feküdt.

A kozák nagy erőstermetű férfi volt, szőke haja hosszú fürtökben lógott le vállaira s arca sűrű borzas szakállal egyesült. A kozák neve Tugaroff volt.

A szerzetes csuhába öltözött férfi kicsiny volt és vezna termetű; de szemében vad láng lobogott s bár semmi szakállfelet nem viselt, arca nem volt kevésbé vad tekintetű, mint társáé. Ezt Pugatsef Jemethának hittak.

A kozák föld Szimoveiszki nevű kis falujában születve, Pugatsef több évig harcolt az orosz zászlók alatt, hanem Bender megszállásakor megszökött, Lengyelországba menekült s ott a görög egyház némely szerzetesénél menedeket talált. Ott új világ tárult fel előtte, s midőn honi sivatagjaiba visszatért, keble nagyravágyó tervektől dagadt.

A korviszonyok kedveztek törekvéseinek.

III. Péter császár akkoriban halt meg erőszakos halállal. Pugatsef személyének sok hasonlósága volt vele, s e körülményre támaszkodva, elhatározta magában, e fejedelemnek adni ki magát. Moszkvában természetesen nem merte ezt tenni, mert ott a császár halála általánosan tudva volt, holtteste több napig ki lévén téve közszemlére a csiravatalon; hanem Irghis sivatagjain, a felvad parasztlak között elég hívő fülre és szándékolt lázadás elegendő számú pártosra találhatott.

Volt ott mindamellett egy kozák, a kit nem csálhatott meg születése felől. Ugyanegy faluban születtek s együtt nővekedtek fel. Veszélyes lett volna: az embert ellenségévé

tenni, a ki egyedül fedezheté fel csalását. Ez az ember a kozák Tugaroff volt.

Pugatsef feleségül vette leányát s bár már titokban arra gondolt, hogy el fogja őt magától taszítani, külsőleg mégis nagy ragaszkodást mutatott apa és leánya iránt.

Ama napon már merész művök javában folyt, midőn együtt ültek a szirt tövében háromman.

Pugatsef jól számolt. Egy kiáltására talpon állt Irghis vad lakossága, kész érte harcolni és meghalni.

— Tugaroff! — mondá Pugatsef, valószínűleg egy megkezdett társalgás folytatásaként eddig mosolygott a szerencse reánk. Hat év előtt egy kopekünk se volt, s most egy millió rubel felett rendelkezhetünk. Akkor nem volt egyetlen katonánk sem, s most van egész seregünk.

— Igen, válaszolt a kozák, a szerencse kedvez neked; te fel fogsz jutni a trónra. Hanem meg fogsz-e mindig a feltételekre is emlékezni, melyek alatt én büntársad levék? Én neked adtam Zsófiát, egyetlen gyermekemet. Ne feledd, hogy e nőnek, ki megosztá veled a nyomort és nekülözéseket, fényben és nagyságodban is osztoznia kell.

— Soha sem fogom feledni! kiáltott tette-tett lelkesültséggel Pugatsef.

— Jametha! mondá Zsófia szomoruan, mi itt oly boldogok valánk. Miért kell pusztaságainkat elhagynunk? Mit ér nekem hatalom és gazdagság? Nekem csak szerelmed kell, hogy boldog legyek.

Pugatsef kénytetett nyájassággal tekintett reá, de csakhamar kiáltozás, emberek riadozása hallatszott a távolból s nagy tömegben vad, ordító alakok ugráltak elő a sziklak mögül és körülvettek Pugatsefet és Tugaroffot. Kozákok, kalmukok, baszkírok és Kirgizek voltak, sajátos nemzeti viseleteikben. A kaszával fegyverzett orosz parasztságon kívül, ők képezték a lázadó seregének zömét.

Pugatsef futó pillantást vetett a vad harcosok hosszú soraira, aztán letérdelt a szent zászló előtt, melyet az élen hordozának.

Midőn ismét felállott, Tugaroffra nézett és kiáltá:

Az ország a mienk!

II.

Az újabb történelem kevés alakját lehet oly nehezen jellemezni, mint II. Katalin császnőt. Majdnem olyan volt, mintha két nő lett volna benne egyesülve, két ellentétes női jellem, melyek minden perczben megzafolák egymást. Az egyik nagy a politikában, merész elhatározásaiban és erélyes a kivitelben, a másik ingatag és szenvedélyeinek rabja.

Míg Pugatsef egyik tartományt a másik után foglalta el és pénzt veretett a saját kérére: ő Voltairéhez írt leveleiben kedélyesen tréfalkozott a nagyszerű kalandor felől, a ki azt képzeli, hogy a trónt egypár száz részeg paraszttal el lehet foglalnia.

Dolgozó szobájában ült, egy asztal fölé hajolva, melyen könyvek álltak, háttaljaikon aranybetűs híres nevekkel, mint La Harpe, Diderot, Alembert. Környezetében voltak Aschoff hercegnő és Panin gróf fiának, Pál nagyhercegnek nevelője.

— Tehát csakugyan igaz, kezdé Katalin megvető mosolylyal, hogy e kozák oly magasan hordja fejét, hogy vonásait senki sem ismeri meg?

— Könnyen megismerhetők volnának azok — válaszolt Aschoff hercegnő, ha feléged ele-ebb fegyverekkel kegyeskednek ellene harcolni, mint pusztá megvetéssel. A lázadás sokkal fenyegetőbb színezetű, mint sem eleinte hittek; a jobbagyak mind s a papság legnagyobb része hozzá csatlakozott.

— Meglehet, mondá Katalin bosszusán ajkára harapva, de mik e jobbagyak? Nem mások, mint állati teremtmények, a kik csak csuszni-mászni szoktak és nem merik lánczaikat szertörni abbeli felelmükben, hogy zaja füleinkbe hathatna. A mi a papokat illeti, penzvagyok, elég biztosítéka engedelmességüknek. Egy pár ezer rubel hübbekké és szolgaiabbakká teszi őket, mint a milyennek valaha voltak. Ha nem folytatnánk hadat Törökországgal s ha Bibikoff nem volna oly szájalomraméltó tábornok, régen vége volna e neveléses népfölkelésnek.

E szavak után pár perczig hallgatott a császnő, aztán kezébe vette tollát és Panin grófhöz fordulva, mondá:

Bocsásson meg kedves gróf, de be kell fejeznem Voltairenek szóló leveletemet.

E perczben egy szolgálattevő tiszt lépett be, halványan és porral lepetve. Szorongva közeledett a császnőhöz.

Katalin hidegen rátekintett és kérde:

— Mit hoz ön?

— Szomorú tudósításokat, felség! hangzott a tiszt felelete. A Pugatsef ellen kiküldött minden hadosztály megveretett; Rasipnait és Katitsevat eddigelé elfoglala. Bülvöz ezredes Orenburg egész helyőrséggel együtt levágotott, több város hamuban hever, s a fölkelők három napi járó földre vannak Moszkvától. Verláztó kegyetlenségeket visznek veghez szörnyű vadságukban. Lovitz híres csillagvizsgalót karóba vonták, aztán lánzsákon hurczolták körül holttestét, hogy közelebb legyen a csillagokhoz! — a mint Pugatsef magát kifejeze.

— Jól van. Elmehet! — mondá Katalin tökéletes nyugodtsággal.

Bevégezte a Voltairenek szóló levelet, borítékba rejté s átadta egy parancsra váró udvarnoknak:

— Rögtön gyorsfutár vigye Ferneybe!

III.

A segédtiszt által hozott jelentés nem volt tulzolt. Pugatsef valóban majdnem Moszkva kapui előtt állítá fel táborát. Hanem diadalainak daczára e férfi most kevésbé volt féltelmes, mint előbb! elbizakodva nem reményelt sikere miatt, mindenféle kicsapongásoknak engedte át magát s ez által elveszté uralmat párthívei fölött.

Hogy Tugaroff és Zsófia még hűk maradtak hozzá, az többé nem ragaszkodásból történt, legalább az utóbbi részéről nem: mert Pugatsef eltaszítá magától nejét s egy fiatal leánnyal adta magát össze.

Szinte nyugtalanítva győzelmeinek nagysága által, midőn arról volt szó, hogy csalásnak gyümöcséit arassa, azon perczben inkább esellel akart élni, mint nyilt esatát mereszlni.

A császári testőrség egy megvesztegetett tisztjének segédelmével oly közel remélt Katalinhoz juthatni, hogy könnyen legyilkolhatja.

Egy fellobbanó láng a remete-lak teraszán, Katalin kedvenc mulatóhelyén, fogott volna partosainak jelül szolgálni, hogy a gyilkosság végre van hájtva.

(Folyt. követc.)

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy

szabó-üzletemet

f. évi augusztus hó 1-én az Árpád-ut 35. sz. házba — a „Panoniá“-hoz ezimzett Feldmann-féle kávéházzal szemben — helyeztem át.

Weisz Samu

3-3

férfi-szabó.

Értesítés.

Van szerencsem tisztelt barataim, ösméroróseim és vendégeimnek becses tudomására hozni, hogy

vendéglőmnnek

vezetését ismét személyesen vettem át.

Főtörekvésem ezután is oda lesz irányítva hogy jó italok és ételek, valamint pontos kiszolgálás által t. vendégeim teljes megelégedését kiérdemeljem.

A n. e. közönség szives látogatását és partfogását kérve maradok

kiváló tisztelettel

Balog Armin

vendéglős.

Árpád-ut 53. szám.

3-3

☞ Minden vevő gyönyörű ajándékot kap. ☞

ISKOLAKÖNYVEK,
iskolatáskák, rajz- és írószerek,

körzők, rajztáblák, rajztömbök,

legfinomabb papírból készített írkák,

elsőrendű fekete, piros és kék tenták, chinai tusok.

**Rendkívüli olcsó árakban, lelkiismeretes és pontos ki-
szolgálás mellett**

SCHÖN BERNÁT

könyvkereskedő, papir- és nyomtatványszállító

Ujpest, Árpád-ut 15.

Fióközlet: István-tér és templom-
utca sarkán.

É r t e s í t é s .

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására adni, **hogy teljesen újonnan fel-
épült, megnagyított és újonnan berendezett**

PANNONIÁHOZ

ezimzett **kávéházamat** Árpád-ut 48. szám alatt augusztus hó 10-én megnyitottam.

Nagyérdemű közönség! Mielőtt e nagyobb szabásu helyiséget igen tisztelt vendégeim becses rendel-
kezésére becsátottam, bátorkodom felemlíteni, hogy sem költséget, sem fáradságot, sem pedig időt nem kimélve
főtőrekvésem oda irányult, miszerint a főváros legnagyobb és legfényesebb kávéházaival minden tekintetben a
versenyt kiállhassam és ebből kifolyólag a kor haladásával lépést tarthassak.

Tudva pedig azt, hogy Ujpest nagyrabecsült közönsége mindenkor becses támogatásával ajándékozott
meg, — iparkodni fogok ezt esekélyeségetől telhetőleg ezután is méltányolni a szerint, hogy ugy a kényelem,
mint az egészség szempontjából, kellemes szórakozást nyujthassak, valamint kifogástalan és előzékeny kiszolgá-
lásommal, mindenféle tekintetben méltó legyek továbbra is igen tisztelt vendégeim nagyrabecsült pártfogására.

**Naponta kitünő cigányzene, kifogástalan italok, hideg ételek, a legujabb tekeasztalok, minden-
féle szórakoztató játékok valamint az összes hazai és külföldi napi- és hetilapok.**

A legpontosabb kiszolgálásról biztosítva nagyon tisztelt vendégeimet, ismételve azon alázatos kérése-
met, hogy becses támogatásukkal engem továbbra is megajándékozzanak méltóztassanak.

Kiváló tisztelettel

Feldmann József

a »Pannoni« kávéház tulajdonosa.

1—